

OVURVIÐKVÆMI

NEYÐUG EVNAFRØÐI – ÓNEYÐUGAR AVLEIÐINGAR

Tey eru helst fá í tali, sum nærlesa innihaldsyvirlitið á gerandisvørnum, ella yvirhøvur vita hvat eitt nú 'Methylisothiazolinon' merkir. Sosialurin hevur kannað innihaldi á tøkum vátserviettum í vanligu sölubúðunum í Havn

Mortan Østerø

»Lætt, skjótt og ómakaleyst« lýsir ógvuliga væl grundgevingina fyri hví ein hevur hug at nýta vátserviettar, ella vætulappar – fylltir við kemiskum evnum – at skjótt vaska sær smyrslu burtur av andlitinum. Eftir ein strævn-an arbeiðs- ella skúladag, er orkan kanska ikki til at leingja sær um stundir at vaska sær andliti, áðrenn farið verður í song. Heldur verður tað evnafrøðiligi klút-urin – sum kann keypast í flest øllum sölubúðum – ið skal tryggja, at koddin ikki verður meiggjaður til av

smyrslinum. Hóast tað er einfalt, og ongin stórvegis ampi stendst av vætulappunum, kunnu kemisk evnini føra ovurviðkvæmi við sær, verða teir regluliga nýttir.

Tað er givið, at vætulappar – per definition altíð eru vátir. Til tess at tryggja, at lapparnir ikki modna ella fongdir við bakterium og halda seg vátar, verður sostatt neyðugt við evnafrøðiligum haldevnum. Haldevnini eru skiftandi í styrki, og eitt økt vørueftirlit hevur ført við sær herda lóggávu fyri hvat sleppur í sölubúðirnar. Tó eru framvegis evni í gerandisvørnum – serliga vakurleika-

vørnum – sum kunnu elva til ovurviðkvæmi. Í Danmark eru millum annað Astma-Allergi Danmark og Viden-center for Allergi, sum kanna gerandisvørur fyri viðkvom evni og orða bæði til- og frámæli og ráðgeving um hvussu vørurnar skulu handfarast. Afturvendandi temaið er, at minst møguligt av kemiskum evnum er frægast háttur at snúgva sær undan ovurviðkvæmi.

Nivea stóri syndarin

Verður hugt nærri at úrvalinum av vætulappunum í Havn og vørulýsingunum á hesum, stendur væl til – fyri

tað mesta. Tó eru fleiri av ivasomu evnum, sambært yvirlitinum hjá Astma-Allergi Danmark, at finna á vørulýsingunum. Verst stendur til við vætulappunum frá kenda týska framleiðaranum Nivea, sum vit keyptu í Keyppssamtøkuni. Á vørulýsingini vóru ikki færri enn 11 evni, ið sambært Astma-Allergi Danmark kunnu elva til ovurviðkvæmi hjá sínum brúkarum. Felags fyri flestu evnini er, at tey antin tryggja haldføri ella luktilsi í vætulappunum – júst tað, sum brúkarin eigur at vera varin við. Tað, sum serliga ger seg galdandi millum

tey 11 evnini, er haldevni Methylisothiazolinon, ella bara, MI. MI verður eisini nýtt at tryggja haldføri í mál- ing, og hevur verið fyri hørð- um atfinningum í altjóða fjølmiðlunum. Tiðarritið ScienceDaily vísti farna ár á, at júst ovurviðkvæmi fyri vætulappum var vaksandi í vavi, og serliga var tað MI, sum var stóri syndarin.

Umframt MI, og onnur haldevni, so eru tað luktilsis- evnini, ið kunnu føra ovur- viðkvæmi við sær. Allir vætulapparnir, sum Sosialurin kom fram á í føroysku sölubúðunum høvdu minst eitt evni frá vandalistanum hjá

Astma-Allergi Danmark – enntá vørurnar, sum Astma-Allergi Danmark sjálvt hevur blástemplað. Í flestu førinum kemst tað av, at evnini í nóg stóran mun eru 'vatnað niður' soleiðis, at tey ikki eru beinleiðis skaðilig. Nógvtann frægasta loysnin er sostatt at fara upp um, har hegnið har hægst og halda sær heilt frá vætulappunum. Skal ein skunda sær at vaska burtur smyrslu, tykist tað vera ráðiligt at í minsta lagið avmarkað nýtsluna av kemiskum evnum í vakurleika- vørnum – til dømis, at eingin av vørnum høvdu luktilsi ella alkohol í vørulýsingini.